

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 6. juli 2023
Kontor: Straffuldbyrdselskonto-
ret
Sagsbeh: Josefine Fyrstenberg
Sagsnr.: 2023-0030-9001
Dok.: 2882954

Besvarelse af spørgsmål nr. 849 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 849 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mikkel Bjørn (DF).

Peter Hummelgaard

/

Nina Lidman

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 849 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om det er over for særligt farlige personer, eksempelvis terrrorsigtede, bandemedlemmer og flugttuede kriminelle, kan være acceptabelt at give den anholdte bind for øjnene, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), Öcalan, 2005, para. 183, og vil ministeren redegøre for, om dansk politi og Kriminalforsorgen kan anvende denne foranstaltning ved transport, eller om ministeren vil tilvejebringe hjemmel dertil?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Direktoratet for Kriminalforsorgen kan oplyse, at kriminalforsorgen ikke har hjemmel til at give arrestanter eller afsonere bind for øjnene hverken i forbindelse med transport eller i andre situationer.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet desuden indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at det følger af politilovens § 16, at politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og alene må ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der skal søges beskyttet.

Rigspolitiet kan herefter oplyse, at den nævnte foranstaltning ikke er et magtmiddel, der anvendes i politikredsene, hverken i forbindelse med anholdelser eller ved transport.

Rigspolitiet kan imidlertid ikke udelukke, at der i helt særlige situationer vil kunne forekomme tilfælde, hvor det af sikkerhedsmæssige og taktiske årsager rent undtagelsesvist kan være nødvendigt og forsvarligt at anvende udstyr, som hindrer den anholdtes udsyn. Anvendelsen heraf vil i givet skulde ske under iagttagelse af de ovenstående forudsætninger for politiets magtanvendelse, jf. politilovens § 16.”

2. Efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 3 må ingen underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. EMRK artikel 3 er bl.a. relevant i sager om fysisk magtanvendelse overfor frihedsberøvede personer, herunder i forbindelse med anholdelse eller over for frihedsberøvede (anholdte,

varetægtsfængslede eller afsonere). Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Domstolen) har udtalt, at enhver fysisk magtanvendelse over for frihedsberøvede personer, der går ud over det strengt nødvendige vurderet i forhold til den frihedsberøvedes egen handle måde, nedgør menneskets værdighed og udgør i princippet en krænkelse af artikel 3, jf. Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 6. udgave (2023), s. 303.

Det bemærkes i den forbindelse, at anbringelse af bind for øjnene på frihedsberøvede efter omstændighederne kan rejse spørgsmål i forhold til artikel 3, jf. Domstolens dom af 12. maj 2005 i sagen *Öcalan mod Tyrkiet*. Domstolen udtalte i den pågældende sag, at nedværdigende behandling i forbindelse med anholdelse og tilbageholdelse i forbindelse med en retssag skal være af et særligt niveau og forskellig fra den sædvanlige grad af ydmygelse, der er forbundet med en anholdelse eller tilbageholdelse, jf. dommens præmis 181. Domstolen udtalte videre, at vilkårlig anbringelse af bind for øjnene af frihedsberøvede personer i længere tid ad gangen fordelt over flere dage, når der tillige foreligger anden form for mishandling, kan udsætte den pågældende for et stærkt psykisk og fysisk pres, men at det er nødvendigt at foretage en konkret vurdering af virkningerne af behandlingen i hvert enkelt tilfælde. Bind for øjnene af frihedsberøvede personer kan være retfærdiggjort, herunder for at forhindre den anholdte i at genkende de anholdende myndighedspersoner, at undvige eller at forvolde skade på sig selv eller andre, jf. også Jon Fridrik Kjølbro, a.st., s. 328.

Det bemærkes i øvrigt, at transport af frihedsberøvede til og fra retsmøder skal ske under forhold, der er forenelige med EMRK artikel 3. Ved vurderingen af, om forhold udgør en krænkelse af artikel 3, skal der foretages en helhedsvurdering, hvori bl.a. indgår pladsforhold, transporttid, ventilation, siddeplads, temperatur, lysforhold, sikkerhed og hyppighed af transporter, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., s. 328.

3. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det er vigtigt for mig, at politiet og kriminalforsorgen kan tage de nødvendige redskaber i brug over for særligt farlige kriminelle. Jeg mener dog ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for at overveje en ordning vedrørende anvendelsen af bind for øjnene.